

HUGLEIÐINGAR

Chuck Berry á Sandi

Johan Mortensen

Tað er ein so vælsignaður oktober leygarmorgun. Eg standi flegmatiskur niðri á Sandafløtum og taki tey seinastu eplini upp. Væl er vaksið og tað er langt síðani at slík úrtøka hevur verið her, skilji eg. Tað er stutt fráliðið frálíka Eplafestivalin, har eini 1000 gestir finga høvi at royna og keypa alt tað góða úr Trøðum og av Sandafløtum. Hesin gamli havbotnurin, sum kom undan fyri 6.000 árum síðani, tá ísurin bráðnaði. Enn standa nógvar gularøtur og røtur í føgnum blóma. Kvinnur og menn reka í hesum døgum, seinasta slaktið, og so verður aftur farið í veltuna.

Eg kom suður í gjárkvøldið. Blikalogn á Sandsvatni, tutlið frá Traðarfossinum. Útvarpið hevði sending um Leonard Cohen. Hann er júst farin um 82 ár og gevur nýggja fløgu út, men hann er vordin depressivur

og er farin at hugsa um næsta heimin, vita keldur at siga. Nú verður ikki meira sungið um Marionnu og Súsonnu og vín. Nei, nú syngur eitt jødiskt dreingakór fyri, meðan hann

fyrirreikar seg til at mæta sínum Messiasi, siga teir í Montreal, sum standa honum nær.

Tað ljóðar at Mick Jagger hevur fingið krím, Petur Rouch

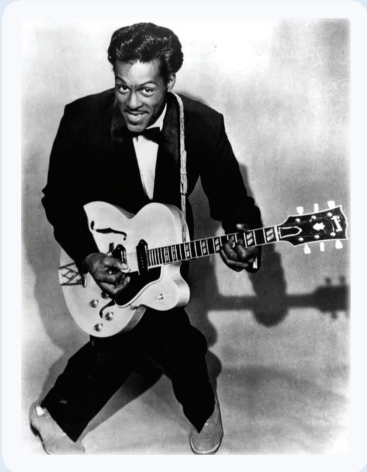

er komin í eldraráðið í Havn og Nobelnevndin leitar eftir Bob Dylan, sum krógvar seg. Denn elendigheit !

Ein spógvi flýgur melan-kolskur uppi yvir mær, letur i d-moll, hyggur at Skúgví og Stóru Dímun, og júst sum ein minni heystdepression hómast

í suðri hoyrist ein glaður Petur Rouch við einum 90 ára goml-um unglinga, Mr Chuck Berry, og skjótt eri spógvin og eg í Memphis Tennessy og eg eri sekstan ár aftur og rulli yvir Beethoven. Rockn' Roll, ein av størstu gávonum til mannaættina.

Chuck Berry, livandi legendan og upphavið til Rolling Stones og Faroe Boys og sum gav lívinum innihald hjá einum

glaðum føroyskum ungdomi í trýssunum. Eg hitti Chuck, tá eg sunnudag seinnapartar fór við pápa í Gundadal at hyggja at HB og TB. Nógv høvdu smá transistorradio við sær at lurta eftir kvøðuljómunum, sum vóru um somu tíð sum dysturin. Tað

var stórt at hoyra Sweet Little Sixteen kring vøllin, meðan rópt var á TB. Chuck Berry og Rolling Stones hava fylgt mær gjøgnum lívið og tá teir einaferð – møguliga – fara at leggja árarnar inn, er ikki so nógv eftir. Og, kanska, á tí eina degi, fara teir at seta seg saman við fullum steypum, Petur, Leonard, Chuck, Mick og Bob at tosa um farnar dagar, áðrenn teir dríva á rockn' rolli aftur – æviga rockn' roll.

Tað er at gleðast um lívið meðan vit hava tað, gleðast um gróður, gleðast um heilsu. Heystið og myrkrið er nær, seinasta rósan var í urtagarðinum í dag og seinasti soppurin funnin. Eg havi sett 150 tulipanleykir niður ídag, gleði meg at síggja tulipanirnar til várs, og kortini, kanska onkur annar fær gleði av teimum. Ongin kennir morgundagin.

VIÐMERKING

Hummaravinnan fyri álvarsomum ágangi

Kári Thomsen

Syndarligu støðuni er í Hvannasundi og hummaraveiðuni hjá Elmar Simonsen, ið gevur skarvin yvir, og selir sítt humm-

araloyvi.

Í meira enn 20 ár hevur Elmar fiska hummara, og fekk hann fyrr eini 140 kilo av hummara við 140 rúsum. Í dag hevur hann 500 rúsir og fær einans 30 kilo. Sostatt kann sigast at veiðan er minkað niður í einans 6%. Hetta minnir nógv um rekjuvinnuna í Noreg har veiðan er farin niður til undir 10% av tí hon annars var fyri árum síðan.

Landstýriskvinnan Sirið Stenberg umsitur náttúru- og umhvørvisvernd, og varar av Umhvørvisstovuni, ið gevur umhvørvisloyvir til alivinnuna. Um Sirið er av somu áskoðan sum partamaðurin og borgarstjorin í Vági, Dennis Holm, ið vil góðtaka grova dálking á firðirnar frá alivinnuni fyri at fáa til vega nøkur arbeiðspláss, er ikki gott at vita,

men okkurt bendir á tað leið, síðan so at siga allar aliumsóknir fáa umhvørvisgókenning - sjálvst um reglur áseta at best møguliga tøkni til fyrri-byrgjan av dálking skal nýtast har hon er roynd og tøk.

Hetta er ein syndarlig støða, at ein fult burðardýgg vinna skal verða fyrri bakkast tí landsins myndugleiki ikki setir neyðug krøv til alivinnuna, at hon skal nýta umhvørvisliga bestu tøkni, ið enntá er tøk á marknaðinum. ST-dagur var í gjár 24.oktober, og hava Føroyar samtykt tríggar sera tidningarmiklar sáttmálar: Sáttmálan um lívfrøðiligt margfeldi, sáttmálan um burðardýgga menn-ing (Agenda 21), og veðurlags-sáttmálan, ið heimsins lond hava stríðst við í nógv ár. Í sáttmálanum um burðardýgga menning verður m.a. lögð áherðsla á, at "Best available technique" (BAT), skal nýtast tá tøkni er roynd og tøk á marknaðinum og til ein rímuligan kostnað. BAT-hugtakið er at skilja sum mest framkomnu framleiðslu-hættir, tilgongdir og rakstrarman-nagongdir, sum til einhvørja tíð eru

mest munadyggar fyri at fyrirbyrgja og avmarka dálking frá ávísari vinnugrein ella ávísam virksemin. Umhvørvisstovan stendur fyri umhvørvisgóðkenningum til alivinnuna, og leggur dent á at BAT-tøknin verður nýtt har hon er roynd og tøk. Tí kann tað undra stórliga at Bakkafrost áhaldandi sleppur at eitra og dálka Hvannasund, og aðrar firðir við, og oyða eina annars fult burðardýgga vinnugrein - sum

hummaravinnan er. Heilsufrøðiliga Starvsstovan sigur seg ikki kunna prógva at alivinnan tekur lívið av hummaranum, meðan royndir aðrar staðir vísa at just tað er or-søkin, alt meðan aðrar reglur eru galdandi m.a. varse-misreglan, ið vísir til, at er vandi fyri álvarsligum skaða ella skaða, ið ikki bótist, má ikki tað, at vísundalig próvførðsla vantar, verða brúkt sum umbering fyri at brúka kostnaðarkrevjandi

átøk til tess at forða fyri umhvørvis-skaða.

Hummaravinnan í Hvannasundi er ikki einasta, ið er illa fyri orsaka alivinnuna, og er tað tí rættuliga álvarsamt at Umhvørvisstovan letur alt um seg ganga, ið alivinnan hevur í ætlan, og uttan at krevja at BAT-tøknin verður nýtt. Í fleiri ár hava norskir granskingarstovnar saman við alifyritøkuni hjá Sinkaberg Hansen gjørt royndir við lokaðum aliringum á sjónum, og eru úrslitini framúr góð. Eingin lús og eingin nýtsla av eitrandi lúsabasingarevnum, næst at ongar fóður-leivdir og einki skarn legst sum køvandi dýna út í firðir og sund, og tekur lívið av hummara, øl-lum skeljadjórum og annars er til stóran ampa og neilig árin á alt lívfrøðiliga margfeldni á firðunum. Hetta skal steðgast, og tað hevur Vinnumálaráðið skyldu til at fáa gjørt í stundini, just sum Heilsu- og Innlendismálaráðið hevur skyldu til at halda seg til reglur og sáttmálar, ið galdandi eru.

